

یک مقام قضایی و یک وکیل دادگستری در گفت و گو با «ایران» تشریح کردند

چرا اقدام بلاگر «وکیل نما» جرم است؟

گزارش

سمیه افشین فر

گروه اجتماعی

روز سه‌شنبه کلیبی دست به دست می‌چرخید، کلیبی کسی که در آن، زن جوانی خود را وکیل معرفی کرده و راه‌های خیانت به همسر بدون گیر افتادن در دام قانون را آموزش می‌داد. پس از انتشار این محتوای خلاف عفت عمومی در فضای مجازی، دادستانی تهران با تشکیل پرونده قضایی علیه مدیر مؤسسه حقوقی و بلاگر وکیل‌نما اعلام جرم کرد. در تحقیقات اولیه به عمل آمده مشخص شد، خانمی که در ویدیو خود را وکیل نامیده و در حال تشویق به فساد است، بلاگر آرایشگری بوده است و اصلاً در حرفه وکالت مشغول به کار نیست. حالا علیه بلاگر وکیل‌نما اعلام جرم شده و او به «تظاهر و مداخله در امر وکالت» و «دعوت و ترغیب افراد به ارتکاب جرایم منافی عفت از طریق سامانه‌های رایانه‌ای» متهم شده است.

در فضای مجازی کم نیستند، وکیل بلاگرهایی که به مردم مشاوره‌های حقوقی غلط می‌دهند. بسیاری از این افراد وکیل نیستند، همان‌طور که بسیاری از پزشکان فضای مجازی هم پزشک نیستند. برخی از این افراد حتی تا به حال دادگاه را ندیده‌اند و بدون داشتن پروانه وکالت، به تولید محتوایی خلاف قانون و اخلاق می‌پردازند.

محمدرضا قنبری مستشار قضایی و مدیرکل برنامه‌ریزی و مطالعات معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع

جرم قوه قضائیه با بیان اینکه مشورت

«در بخشی که شخصی خود را به عنوان وکیل معرف می‌کند، در حالی که وکیل نیست، عنوان مجرمانه وجود دارد و متولی رسیدگی به آن کانون وکلای دادگستری و مرکز مشاوران و وکلای قوه قضائیه است. آنها با اعلام شکایت موضوع را به جریان می‌اندازند تا پرونده در دادسرا تشکیل و به اتهامات رسیدگی شود.» قنبری معتقد است اگر کسی از مشورت غلط این افراد خسارت ببیند، می‌تواند از باب قاعده «تسبیب» در مسئولیت مدنی مطالبه خسارت خود را داشته باشد. براساس تسبیب، اگر شخصی با واسطه سبب ورود خسارت به دیگری شود، باید جبران خسارت کند. یعنی بر اساس قانون مسئولیت مدنی اگر کسی مشورت غلطی در فضای مجازی داد و به افرادی از این مشورت خسارت وارد شد، آنها می‌توانند خسارت‌شان را مطالبه کنند. او می‌گوید: «دو نهاد کانون وکلای دادگستری و مرکز مشاوران قوه قضائیه وظیفه نظارتی بر عهده دارند تا نظارت بر کار وکلا به نحو مطلوبی انجام شود. یک بحث تخلف و یک بحث جرم داریم. تخلفات انتظامی وکلا را خود مراجع مربوطه رسیدگی می‌کنند. یعنی در کانون وکلا دادرسای انتظامی وکلا داریم و در مرکز مشاوران قوه هم دادرسای انتظامی به تخلفات وکلا رسیدگی می‌کند، مثلاً بر اساس

قوانین خودشان، وکیل دادگستری حق ندارد در فضای مجازی تبلیغ کند، اگر این تخلف انجام شد، آنها موظف به پیگیری هستند. بخشی از این موضوع هم به افرادی برمی‌گردد که اصلاً جزو جامعه وکلا نیستند، اسم آنها را وکیل نما می‌گذاریم، آنها از باب عمومی اگر جرمی انجام دهند، حتی ورودشان به این حرفه جرم است و مرتکب خطا شده‌اند و با آنها برخورد قانونی می‌شود.» مدیرکل برنامه‌ریزی و مطالعات معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه با هشدار به کسانی که در فضای مجازی از عنوان مشاغل مختلف مثل وکلا و پزشکان و... سوء استفاده می‌کنند، می‌گوید: «فضای مجازی در بستر اینترنت، کنترلش در اختیار کسی نیست، مثلاً اگر کسی در اینستاگرام پستی بگذارد، ما نمی‌توانیم اقدامی انجام دهیم، یا به اینستاگرام نامه بنویسیم که پست این افراد را بازگردانی نکند. بنابراین بهترین اقدام هوشیاری مردم و ارتقای آگاهی آنها در فضای مجازی است. در این حوزه اقدامات مختلفی انجام می‌دهیم تا مردم به هر کسی اعتماد نکنند. در معاونت اجتماعی، برنامه‌هایی داریم تا از طریق ارسال پیامک، هشدارهایی به مردم داده شود. همچنین با بهره‌گیری از ابزار رسانه و از طریق ساخت کلیپ‌ها

و برنامه‌های تلویزیونی برای ارتقای آگاهی‌های عمومی تلاش می‌کنیم.»

وکیل نیستند و تظاهر به وکالت می‌کنند

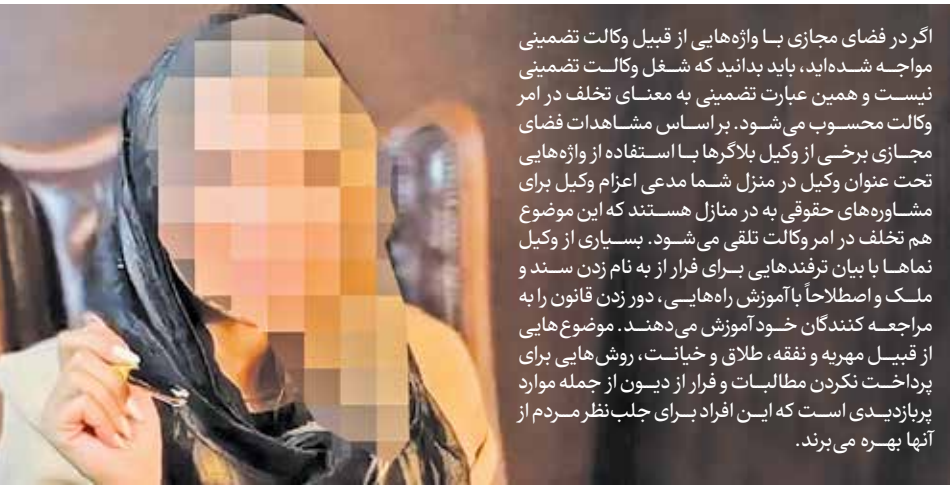
تظاهر به وکیل بودن جرم انگاری شده است. بابک جعفری وکیل دادگستری و عضو هیأت مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز دراین مورد به «ایران» می‌گوید: «بسیاری از این افراد که در فضای مجازی مشورت‌های حقوقی ارائه می‌دهند، وکیل دادگستری نیستند و فقط تظاهر به وکالت می‌کنند. براساس ماده ۵۵ قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵، کانون وکلای دادگستری وظیفه تعقیب این افراد را دارد. کسی که اصلاً وکیل نیست و در فضای مجازی خود را وکیل معرفی می‌کند یا رفتاری می‌کند که در عامه مردم این تلقی ایجاد می‌شود که او وکیل دادگستری است فقط بلاگری تحت عنوان وکیل است. طبق قانون در حال تعقیب آنها از طریق اداره حقوقی هستیم.» عضو هیأت مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز با تأکید بر اینکه همکاران شریف ما رفتارهایی از این دست مرتکب نمی‌شوند، می‌گوید: «تعدادی از همکاران هستند که یا از سر غفلت یا خدای ناکرده با سوء نیت اقدام به چنین رفتارهایی در فضای مجازی می‌کنند. در این موارد کانون وکلا آموزش‌هایی را در ارتباط با شغل و شأن وکالت و رفتار مناسب می‌دهد. کارآموزان ارائه می‌دهد. ایجاد آموزشی جزو وظایف کانون است که حتماً باید در این حوزه خودمان را تقویت کنیم. اما صرف‌نظر از ایجاد آموزشی، فرض این است، کسی که وکیل دادگستری می‌شود اعم از کارآموز یا وکیل، برخی از رفتارها و برخی از مشاوره‌ها را نمی‌تواند ارائه دهد و باید به سوگندنامه‌ای که خورده است، وفادار باشد. یعنی به کارآموز می‌گوییم رفتار در مقابل جامعه باید چگونه باشد، اگر قرار است او این موارد را نقض کند ما از طریق اداره نظارت بر رفتار وکلا اقدام می‌کنیم. یعنی اول پرونده‌ا و به این اداره می‌رود، احضارش می‌کنند، مستندات می‌خواهند، اگر اقصاع نشوند، اداره نظارت پرونده و مستندات را به دادرسای انتظامی کانون ارجاع می‌دهد. با توجه به اینکه کانون وکلا یک نهاد خودانتظام است، یعنی نیازی به انتظام و نظارت

بیرونی ندارد و خودش تشکیل پرونده می‌دهد، حداقل رفتاری که در این کلیپ به شخص منتسب است، رفتار خلاف شأن وکالت است. یعنی اگر فرد جرم عمومی هم مرتکب نشده باشد ارجاع بدهیم، احضار و توبیخ می‌شود. در موارد بعدی حتی ممکن است پروانه وکالت فرد تعلیق شود. البته در مورد این کلیپ بلافاصله بررسی کردیم و متوجه شدیم این فرد وکیل دادگستری نیست، اما مؤسسه‌ای که برای آن بلاگری می‌کند زیر نظر یک وکیل دادگستری کانون فعالیت می‌کند. در حال حاضر پرونده تشکیل داده‌ایم و براساس آن اقدام می‌کنیم.»

لطفاً به پروانه فعالیت وکلا دقت کنید

جعفری می‌گوید: «توقع داریم همکاران ما در فضای مجازی خودشان را با شماره پروانه معرفی کنند، یعنی شماره پروانه خود را بنویسند. اگر همه این کار را انجام بدهند مردم می‌توانند بلافاصله شماره پروانه افراد را تطبیق بدهند. اولین تقاضایی که از مردم داریم این است که حتی در مراجعات حضوری به وکلا، مشخصات فرد را بگیرند و بلافاصله نام او را جست‌وجو کنند چون مشخصات همه افراد در کانون موجود است. با یک جست‌وجو متوجه می‌شوند فرد وکیل هست یا نه و اگر وکیل است پروانه معتبری برای فعالیت دارد یا نه.» اما اگر مردم با موردی مواجه باشند که وکیل نیست و خود را وکیل معرفی کرده و پروانه هم ندارد، چه اقدامی باید انجام دهند، این وکیل دادگستری در پاسخ به این سؤال می‌گوید: «در چنین شرایطی مردم باید با مکاتبه با اداره نظارت کانون موضوع را اطلاع بدهند و مطمئن باشند که ما رسیدگی خواهیم کرد.» عضو هیأت مدیره کانون وکلا معتقد است با اینکه هنوز آساری از رفتارهای خلاف شأن وکالت جمع‌آوری نشده است، اما کمتر از سه درصد جامعه وکلا ممکن است دست به چنین رفتارهایی بزنند. او می‌گوید: «جامعه وکلای کشورمان شرافتمندانه و موافق اصول رفتار می‌کنند. برای همین اولین واکنش تحریک‌آمیز نسبت به چنین مسائلی از ناحیه خود وکلاست. ما مشمول قوانین منع تبلیغ هستیم، همیشه به وکلا توصیه

می‌کنیم اگر در فضای مجازی فعالیت می‌کنند مراقب باشند اطلاعاتی که می‌خواهند در این فضا به اشتراک بگذارند تبلیغ تلقی نشود.» جعفری با بیان اینکه شعب دادگستری مانند دستگاه «ای تی ام» نیستند که برای موضوعات رأی‌های واحدی صادر کنند، توضیح می‌دهد: «بلاگرهایی از این دست روی موضوعاتی مثل مهریه، خیانت، طلاق و... که جامعه روی آنها حساسیت دارد، دست می‌گذارند و مانور می‌دهند تا بخشی از جامعه را با خودشان همراه و از آن طریق کسب درآمد کنند. شعب دادگستری دستگاه‌های ای تی ام نیستند که بگوییم هر کسی که رفت و مطالبه مهریه کرد رأی او این است، مورد به مورد و پرونده به پرونده با هم متفاوت است و بررسی‌های متفاوتی هم دارد.» بسیاری از مردم مراجعه به وکیل را کالایی لوکس و هزینه بر تلقی می‌کنند و گران بودن حق‌المشاوره وکلا را بهانه‌ای برای مراجعه به وکیل‌نماها و وکلای مجازی می‌دانند، موضوعی که این وکیل دادگستری در مورد آن معتقد است: «کانون وکلا در راستای خدمت به مردم در تمام مجتمع‌های قضایی تهران و در دادگستری شهرها اداره معاضدت دارد. هر فردی با مراجعه به آنها می‌تواند خدمات رایگان دریافت کند. من می‌گویم فرض مدیر اداره معاضدت نیست و یا به فرض محال براساس وظایفش عمل نمی‌کند. تقریباً بیش از ۹۰ درصد وکلای ما گرفتن حق‌المشاوره را دون شأن خود می‌دانند. همواره در آموزش به همکاران جوان‌تر می‌گوییم، وقتی مشاوره می‌دهید فرض کنید نمی‌خواهید پرونده را قبول کنید و فقط باید مشورت بدهید، اگر مراجعه‌کننده خواست به شما حق‌المشاوره می‌دهد. ما هیچ وقت مردم را برای گرفتن حق‌المشاوره در فشار قرار نمی‌دهیم. اگر مراجعه‌کننده خواست و وارد قرارداد مالی با وکیل شد که تابع بحث دیگری است.» جعفری با تأکید بر اینکه مشورت را باید از منبع درست دریافت کنید، می‌گوید: «هر جایی که کالای رایگان ارائه می‌شود باید در انگیزه‌های کالای رایگان تشکیک کنید. فردی که پرونده وکالت ندارد، مشورت رایگان که هیچ حاشی آن برای مردم به شما بدهد، باز ضرر کرده‌اید.»

اگر در فضای مجازی با واژه‌هایی از قبیل وکالت تضمینی مواجه شده‌اید، باید بدانید که شغل وکالت تضمینی نیست و همین عبارت تضمینی به معنای تخلف در امر وکالت محسوب می‌شود. براساس مشاهدات فضای مجازی برخی از وکیل بلاگرها با استفاده از واژه‌هایی تحت عنوان وکیل در منزل شما مدعی اعزام وکیل برای مشاوره‌های حقوقی به در منازل هستند که این موضوع هم تخلف در امر وکالت تلقی می‌شود. بسیاری از وکیل نماها با بیان ترغنده‌هایی برای فرار از به نام زدن سند و ملک و اصطلاحاً آموزش راه‌هایی، دور زدن قانون را به مراجعه‌کنندگان خود آموزش می‌دهند. موضوع‌هایی از قبیل مهریه و نفقه، طلاق و خیانت، روش‌هایی برای پرداخت نکردن مطالبات و فرار از دیون از جمله موارد پراپیازیدی است که این افراد برای جلب‌نظر مردم از آنها بهره می‌برند.

نقش معماری، شهرسازی و قانون

ضابطان یکی دیگر از عوامل دخیل در آلودگی هوا را نحوه طراحی شهری می‌داند و توضیح می‌دهد: «در معماری قدیم، کمربند سبز دور شهرها ایجاد می‌شد تا هوای تازه جریان داشته باشد. در معماری مدرن، این ایده به شکل ایجاد کردیدروهای باد مطرح شده است. به این معنا که در طراحی شهری باید مسیرهایی باز گذاشته شود تا نسیم طبیعی بتواند از شمال به جنوب یا از کوه به دشت جریان پیدا کند. اگر این کردیدورها بسته شوند و تراکم ساختمانی بیش از حد در یک نقطه ایجاد شود، جزایر حرارتی شکل می‌گیرد و تهویه طبیعی هوا مختل می‌شود. متأسفانه در شهری مثل تهران این موضوع کمتر مورد توجه قرار گرفته است.»

بارورسازی ابرها از حرف تا

واقعیت هر وقت هوا آلوده می‌شود، بحث بارورسازی ابرها برای کاهش آلودگی هوا هم به میان می‌آید، اما همیشه این سؤال اذهان را به خود مشغول کرده که آیا اصلاً این راهکار نتیجه‌ای هم در بر دارد یا نه. ضابطان دراین‌باره می‌گوید: «بارورسازی ابرها در کشور ما زیر نظر وزارت نیرو انجام می‌شود. با این حال، مطالعات علمی نشان داده است که این روش تأثیر چندانی بر کاهش آلودگی هوا ندارد. بنابراین نمی‌توان روی آن به‌عنوان یک راهکار جدی حساب کرد.»

بخش مهمی

از مشکل آلودگی هوا به شرایط جوی بازمی‌گردد که قابل تغییر نیست، اما بخش دیگر به رفتار انسانی و میزان انتشار آلاینده‌ها مربوط است؛ موضوعی که با مدیریت صحیح می‌تواند کاهش پیدا کند

گرم‌تر می‌شوند. همین پدیده باعث می‌شود که لایه‌ای شبیه به درپوش روی شهر شکل بگیرد و هوا در نزدیکی سطح زمین ساکن شود. به این ترتیب هرچه آلاینده تولید شود، در همین محدوده باقی می‌ماند و کیفیت هوا به‌شدت افت می‌کند و هوا آلوده‌تر می‌شود.» ضابطان تأکید می‌کند که بخش جوی ماجرا قابل مدیریت نیست، اما می‌توان از طریق کاهش انتشار آلاینده‌ها شدت آلودگی را کنترل کرد. او در زمینه راهکارهای کاهش آلودگی هوا می‌گوید: «راهکارهای متعددی برای کاهش آلودگی هوا وجود دارد. بخشی از آن به اصلاح ناوگان حمل‌ونقل عمومی، برقی کردن خودروها و موتورسیکلت‌ها، استفاده از خودروهای کم‌مصرف و کاهش مصرف انرژی در ساختمان‌ها مربوط است. اینها اقداماتی است که می‌تواند میزان ورود آلاینده‌ها به جو را کاهش دهد.» ضابطان با اشاره به عملکرد کشورهای دیگر در این حوزه توضیح می‌دهد: «کشورهای صنعتی که تجربه مشابهی داشتند، با همین اقدامات توانستند مشکل آلودگی هوا را تا حد زیادی مدیریت کنند. برای نمونه، بسیاری از این کشورها مصرف سوخت در ساختمان‌ها را کاهش داده‌اند، محدودیت‌های سختگیرانه‌ای برای استفاده از سوخت‌های فسیلی در صنایع اعمال کرده‌اند و موتورسیکلت‌های خود را برقی کرده‌اند. ما باید در همین مسیر حرکت کنیم تا بتوانیم نتیجه مناسبی بگیریم.»

اثر خشکسالی‌های گسترده و افزایش کانون‌های ریزگرد ایجاد می‌شود. زمانی که باد می‌وزد، گرد و خاک از این کانون‌ها بلند شده و وارد شهرها می‌شود. این روزها هم نمونه‌ای از همین پدیده را در تهران شاهد هستیم. این نوع آلودگی معمولاً در شرایط ناپایدار جوی و همراه با وزش باد رخ می‌دهد، در حالی که آلودگی ناشی از سوخت‌های فسیلی در شرایط پایدار جوی و سکون هوا اتفاق می‌افتد.»

وارونگی دما، علت اصلی آلودگی در فصل سرما

سال‌هاست که پدیده وارونگی، مقصر اصلی آلودگی هوای تهران با آغاز فصل سرد شناخته می‌شود. رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوا درباره این مدل وارونگی توضیح می‌دهد: «آلودگی ناشی از سوخت‌های فسیلی که بیشتر مدنظر است، معمولاً از اواسط پاییز آغاز می‌شود و تا پایان زمستان ادامه دارد. در این دوره به دلیل پایداری هوا و پدیده وارونگی، تهویه طبیعی در شهرها با اختلال مواجه می‌شود. از سوی دیگر، حجم زیادی از آلاینده‌های ناشی از خودروها، صنایع و وسایل گرمایشی وارد جو می‌شود و چون امکان خروج ندارد، در لایه‌های پایین جو انباشته می‌شود. در حالت طبیعی، هرچه از سطح زمین فاصله می‌گیریم، دما کاهش پیدا می‌کند. اما در زمان وارونگی دما برعکس می‌شود، یعنی هوای نزدیک سطح زمین سردتر و لایه‌های بالاتر

رئیس مرکز ملی پیش‌بینی سازمان هواشناسی کشور

وارونگی پاییز امسال هم تهران را محاصره می‌کند

میزان انتشار آلاینده‌ها مربوط است؛ موضوعی که با مدیریت صحیح می‌تواند کاهش پیدا کند. این روزها ما با دو نوع آلودگی مواجه هستیم؛ یکی آلودگی ناشی از گرد و خاک و دیگری آلودگی ناشی از سوخت‌های فسیلی. آلودگی گرد و خاک اغلب در

پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوای سازمان هواشناسی کشور با مدیریت صحیح کاهش پیدا می‌کند. او می‌گوید: «بخش مهمی از مشکل آلودگی هوا به شرایط جوی بازمی‌گردد که قابل تغییر نیست، اما بخش دیگر به رفتار انسانی و

مهسا قوی قلب / آلودگی هوا هر سال با سرد شدن هوا و پایداری جوی، بیشتر از همیشه نفس میلیون‌ها نفر را تنگ می‌کند و سلامت گروه‌های حساس را به‌طور جدی به مخاطره می‌اندازد. مشکل بزرگی که به گفته صادق ضابطان، رئیس مرکز ملی

نقش شهروندان در کاهش آلودگی هوا

اما همه چیز دست هوا و طراحی شهر و سوخت‌های فسیلی نیست. ضابطان می‌گوید: «در گذشته، بسیاری از ادارات و مدارس با سرویس‌های جمعی فعالیت می‌کردند. یک اتوبوس می‌توانست ۴۰ کارمند یا دانش‌آموز را جابه‌جا کند، اما امروز هرکدام از این افراد با خودروی شخصی رفت‌وآمد می‌کنند و به جای یک اتوبوس، ۴۰ خودروی شخصی تک‌نرشنین وارد خیابان‌ها می‌شود. بسیاری از دانش‌آموزان هم دیگر از اتوبوس استفاده نمی‌کنند و با خودروهای سواری والدین یا با سرویس به مدرسه می‌روند. این تغییر سبک زندگی اگرچه راحتی بیشتری به همراه داشته، اما آلودگی هوا را چند برابر کرده است. دوباره باید به همان مدل قدیم بازگردیم و تردد تعداد خودروهای شخصی را در خیابان‌ها کمتر کنیم. متأسفانه بسیاری از راهکارهای کاهش آلودگی هوا هزینه‌بر و بلندمدت هستند. دولت باید بودجه‌های کافی برای این موضوع اختصاص دهد و هم‌زمان مشوق‌های مالی برای ورود بخش خصوصی فراهم شود. بدون سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی جدی، نمی‌توان انتظار داشت که وضعیت آلودگی هوا بهبود پیدا کند. درعین حال، تغییر رفتار شهروندان و بازگشت به الگوهای جمعی در حمل‌ونقل نیز می‌تواند نقش مهمی در کاهش آلودگی داشته باشد.»